

Закутня Альона Олександрівна

студентка 3 курсу,

спеціальність «Облік та аудит»,

ДВНЗ «УАБС НБУ»

Науковий керівник: к.е.н., ст.викл. Лопаткіна Ірина Вікторівна

РІВНІСТЬ І СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Розвиток держави на сучасному етапі характеризується розумінням того, що людина, як особистість, є головною цінністю суспільства, і такий підхід повинен кожному члену громади забезпечити максимально сприятливі умови життя, освіти, праці, відпочинку. Згідно з Декларацією ООН, бути вільним означає бути вільним від «страху і нужди», а це, зрозуміло, передбачає не тільки гарантоване існування, але забезпечення соціальної справедливості [1].

З переходом до ринкової економіки почала відходити на другий план ідея соціалістів про «рівність у бідності», коли багатий прошарок просто винищується, адже справедливість – це, перш за все, диференціація доходів. На перше місце виходить проблема створення рівних стартових можливостей для кожної людини у пошуку свого місця, а вже те, як цими можливостями вона скористається, не є сферою інтересів ринкового механізму. Особистість вільно обирає професію, потрібну для її здобуття освіти, а також сферу своєї майбутньої діяльності. Ринок заснований на свободі вибору громадян.

Досягти бажаного стану економіки можна лише керуючись певними принципами. Перш за все – це рівність на ринку праці. Коли відсутня різного роду дискримінація: статева, расова, релігійна, політична, соціальна, та створені всім працездатним такі робочі місця, які б відповідали їхнім здібностям. Другою сферою спрямування зусиль для забезпечення рівних стартових умов є поліпшення захисту людей від загальних ризиків (хвороба, нещасний випадок, інвалідність, похилий вік, безробіття, смерть). На практиці це втілюється в таких заходах: профілактика захворювань шляхом проведення оглядів дітей у навчальних закладах, безплатне медичне обслуговування, право вибору лікаря. Третім принципом є активна сімейна підтримка. Сюди можна відносити регулювання правовідносин між батьками та дітьми, законодавство про розлучення, про право на утримання та про зрівняння в правах позашлюбних дітей, захист жінок та матерів (заборона роботи в нічний час, право на декретну відпустку). Наступним ключовим чинником є рівний доступ до освіти. Реалізується за рахунок створення однакових матеріальних стартових умов для однаково обдарованих. І, нарешті, останнім елементом покращення стартових можливостей для участі в економічному житті є сприяння створенню приватної власності [2].

Усі інші ж люди, яким не допомагає в реалізації можливостей держава, повинні самостійно підвищувати свій добробут. Цей факт виглядає дещо жорстоким, але він не є несправедливим. Усе цілком чесно: кожен отримує

від своєї праці рівно стільки, скільки вона дає користі для інших. Звичайно, в ринкових умовах не всі досягають бажаного результату, шанси на успіх мають лише окремі індивіди. Це створює атмосферу ворожнечі в суспільстві, життя в якому стає просто нестерпним (адже більшість вважає, що їх образили і принизили). Варто відмітити, що, попри свою жорстокість, закони ринку не є законами Джунглів. Вони регулюються нормативними актами держави та, врешті решт, моральними нормами.

Отже, можна зробити висновок, що справедливість в ринковій економіці - це не утриманство, не захист всіх і кожного. Людина просто поставлена в таке становище, коли вона сама несе відповідальність за свої дії. В умовах ринкової економіки скасовуються необґрунтовані привілеї окремих людей. У тих, хто зараз внизу, завжди є шанси піднятися вгору, бо людина – господар своєї долі.

Література:

- 1. Автореф.дис.д-ра екон. Наук: 08.05.01/С.В. Сіденко; НАН України. Ін-т світ.економіки і міжнар. Відносин. – К., 1999*
- 2. Соціальна ринкова економіка: основні орієнтири для України / Під редакцією проф. Р. Клангама. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.hds.org.ua/library/kniga_kas.pdf*

Закутня, А.О. Рівність і соціальна справедливість в умовах ринкової економіки [Текст] /А.О. Закутня // Міжнародна економіка XXI століття: сучасні тенденції та перспективи розвитку: матеріали інтернет-конференції. – Ірпінь: НУДПСУ, 2010. – С. 88-89.